

Doç. Dr. Şafak NARBAY
Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

**BİRLEŞME, BÖLÜNME VE TÜR
DEĞİŞTİRME KARARININ İPTALİ VE
EKSİKLİKLERİN HUKUKİ SONUÇLARI
(TK md. 192)**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

ÖZEL İPTAL DAVASININ KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ VE KONUSU

§1. KAVRAMSAL ÇERÇEVENİN BELİRLENMESİ.....	5
A. Türk Ticaret Kanunu md. 192: Konunun Takdimi ve Sınırlandırılması	5
B. TK md. 192 Hükümünün Ratio Legis'i Üzerine Genel Bir Bakış...	8
C. Mukayeseli Hukuktaki Düzenlemelerin Ana Hatları İle Ele Alınması	10
1. İsviçre Hukuku	11
2. Avrupa Birliği Hukuku	13
3. Alman Hukuku	17
D. Davanın Hukuki Mahiyeti: “Lex Specialis”	18

1. İnşai Dava Özelliđi	18
2. “Lex Specialis” Niteliği	19
§2. İPTAL DAVASININ KONUSU	22
A. Yapısal Değişiklik Kararlarının Konusu ve Hukuki Niteliği	22
B. Özel İptal Davasının Konusu	23
C. Olumsuz Kararların İptalinin Dava Konusu Hâline Getirilebilip Getirilemeyeceği	24
D. Sermaye Artırımı ve Azaltımı Kararlarının İptalinin TK md. 192 Hükümü Aracılığı ile Sağlanabilip Sağlanamayacağı	25

İkinci Bölüm

AKTİF VE PASİF HUSUMET EHLİYETİ, İPTAL NEDENLERİ VE DAVA AÇMA SÜRESİ

§3. AKTİF VE PASİF HUSUMET EHLİYETİ: “DAVACI” VE “DAVALI” SIFATININ BELİRLENMESİ.....	27
A. Davacı Sifatının Belirlenmesi	27
1. Özel Dava Şartı Niteliği	27
2. “Ortak” İfadesinin Anlamı ve Yorumu	28
3. Devrolunan Ortaklık Ortaklarının Davacı Sifatının Değerlendirilmesi.....	32
4. TK md. 446/1-b’deki İmkân ve Koşulların Özel İptal Davası Bağlamında “Tatbik Kabiliyeti” Kazanabilip Kazanamayacağı	33
5. Ortak Sifatının Bulunması Gereken Zaman Dilimi	36
6. İptal Davası Açma Hakkına Sahip Olmayan Kişilerin Çerçevesinin Belirlenmesi	37
B. DAVALI SIFATININ BELİRLENMESİ	41
1. Doktrinde Yapılan Tasnifin “Olması Gereken Hukuk” Bakımından Tetkiki	41
2. Birleşmede Davalı Sifatının Belirlenmesi	42

3. Bölünmede Davalı Sıfatının Belirlenmesi	43
4. Tür Değiştirmede Davalı Sıfatının Belirlenmesi	44
§4. ÖNGÖRÜLEN İSTİSNAİ BİR HUKUKİ OLANAK: YÖNETİM KURULU KARARININ İPTALİ	44
A. Yönetim Kurulu Kararlarının İptaline Dair Genel Hukuki Rejime Kısa Bir Bakış.....	44
1. Giriş Kompozisyonu	44
2. Kolaylaştırılmış Birleşme ve Yönetim Kurulu Kararının İptaline Dair Hukuki Esaslar	47
a. Ana Hatları ile Kolaylaştırılmış Birleşme Usulü	47
b. Öngörülen Kolaylık ve Kombinasyonlar	48
c. Birleşmeye Dair Alınan Yönetim Kurulu Kararının İptaline Dair Hukuki Esaslar	49
§5. İPTAL KARARINA TEMEL OLUŞTURABİLECEK HUKUKİ GEREKÇE: “İPTAL NEDENLERİ”	52
A. İptal Nedenleri Bağlamında Özellik Gösteren Hususlar	52
B. Hükmün Uygulama Alanı.....	56
C. Genel İptal Davasına Dair İptal Nedenlerinin Özel İptal Davası Bağlamında İptal Gerekçesi Oluşturup Oluşturmadığı	56
D. TK md. 134 ilâ 190 Hükümlerinin Atıfta Bulunduğu Düzenlemelerin İptal Sebebi Olarak Gündeme Getirilebilip Getirilemeyeceği	58
§6. DAVA AÇMA HAKKININ KULLANILMA SÜRESİ	60
A. Temel Prensibin Ortaya Konulması	60
B. Öngörülen Sürenin Hukuki Niteliği ve Sürenin İşlemeye Başladığı Tarih.....	62
C. Düzenleme ile İlgili Olarak Doktrindeki Görüşlerin Konuya Yaklaşımı	64
D. Değerlendirme ve Kanaatimiz	66

Üçüncü Bölüm
İPTAL DAVASININ HUKUKİ SONUÇLARI,
DiĞER DAVALARLA İLİŞKİSİ VE USULE
DAİR ÖZELLİK ARZ EDEN HUSUSLAR

§7. İPTAL DAVASININ HUKUKİ SONUÇLARI.....	69
A. Özel İptal Davasının GetirdiĐi Yeni Bir İmkân: “Eksikliklerin Giderilmesi”	69
1. Düzenlemenin İşlevi ve Tatbik Sahası	69
2. EksikliĐin Mahiyetine Göre Mahkemenin Tutumunun Ne Yönde Olması GerektiĐi	70
3. Mahkeme Tarafından Tayin Edilecek Sürenin “UzunluĐu”	72
4. Mahkemenin Süre Verme “ZorunluluĐu” Altında Bulunup Bulunmadığı Meselesi	74
B. Örnekler EşliĐinde: “Giderilebilen” ve “Giderilemeyen” Eksiklikler	76
1. Giderilebilen ve Giderilemeyen Eksikliklerin Tespitine Dair “Kriterlerin” Ortaya Konulması	76
2. Giderilemeyecek Eksikliklere Dair Örnekler	77
3. Giderilebilecek Eksikliklere Dair Örnekler	80
C. Önem Arz Eden Bir Mesele: “Önlemler” ve “Kapsamının” Belirlenmesi.....	82
1. Genel Bir Bakış: Düzenleme ve Amacı	82
2. İçeriğin Doldurulması: Önlemlerin Genel Muhteviyatı ve Kapsamı	84
3. Tescilden Önceki Durumun Tesisinin Olanaklı Olmadığı Hâllere Özgü Çözüm Önerileri Üzerine Kısa Bir Değerlendirme	87
4. Tescilin “Onarıcı Etkisi” Bakımından	89
D. Özellik Arz Eden Noktalar Eşliğinde İptal Kararının Etkileri ..	90
1. Genel Sonuçları.....	90
2. Hukuki Etkileri	91

3. Konunun Rekabet Hukuku Perspektifinden Değerlendirilmesi	92
4. Yapısal Değişiklik Kararının Butlanı veya Yokluğunun Tespiti Taleplerinin Olanaklı Olup Olmadığı.....	95
5. Kanaatimiz	97
§8. ÖZEL İPTAL DAVASININ BAĞLANTILI DİĞER DAVALARLA OLAN MÜNASEBETİ	100
A. Özel İptal Davasının Genel İptal Davası ile Olan İlişkisi	100
1. Özel İptal Davası ile Genel İptal Davası Arasındaki Temel Farklılıklar.....	100
2. Özel İptal Davası ile Genel İptal Davası Bağlamındaki İptal Nedenlerinin Birlikte Bulunması Hâlindeki Durumun Analizi	101
3. Etki Kuralının Özel İptal Davasında Uygulama Alanı Bulamaması	102
4. TK md. 448-451 Hükümlerinin Özel İptal Davası Bakımından Kıyasen Uygulanabilir Olup Olmadığı	102
5. İsviçre Hukukunda İhtiyati Tedbirler Hakkındaki Düzenlemeler Üzerine Genel Bakış.....	104
B. Özel İptal Davasının Denkleştirme Davası ile Olan İlişkisi	105
1. Giriş	105
2. İsviçre Hukukundaki Durum	107
3. Türk Doktrinindeki Görüşlerin Tasnif Edilmesi	109
4. Değerlendirme	110
5. Karşı Dava İkame Edilmesinin Sonuca Etkisi	112
6. Usuli Olanakların İşletilebilme Olanakları	112
C. Özel İptal Davasının Özel Sorumluluk Davası ile Olan İlişkisi	113
1. Genel Olarak	113
2. İsviçre Hukukundaki Görüşler ve İsviçre Federal Mahkemesi'nin Konuya Yaklaşımı	114

3. Türk Hukuku Bakımından Yapılması İmkân Dâhilinde Olan Değerlendirme	115
§9. USULE DAİR ÖZELLİK ARZ EDEN BİR MESELE: YARGILAMA GİDERLERİ	116
A. Konu ile İlgili Temel Prensibin Ortaya Konulması	116
B. İsviçre Birleşme Kanunu Açısından	117
C. TK md. 191/3 Hükümünün İptal Davası Bakımından Uygulanabilirliği	118
D. Genel Değerlendirme: Hakkaniyete Uygun Rasyonel Bir Öneri	118
§10. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME İLE YARGILAMA USULÜ	119
A. Görevli Mahkeme: Asliye Ticaret Mahkemesi	119
B. Yetkili Mahkeme	120
C. Yargılama Usulü	122
D. İspat Yükü Üzerine	123
SONUÇ: “OLASI AÇILIM, TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER”	125
BİBLİYOGRAFYA.....	133